

03.01.2025

POL-2024-173158

Työ- ja elinkeinoministeriö

Poliisihallituksen lausunto

Taustaa

Työ- ja elinkeinoministeriö on 22.11.2024 pyytänyt Poliisihallituksen lausuntoa aiheesta: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annettua lakia. Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan.

Työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetussa laissa säädettäisiin työntekijöiden, virkamiesten ja viranhaltijoiden yhdistykselle asetettavasta velvollisuudesta huolehtia työtaistelua toimeenpannessaan työtaistelun rajauksella tai suojelutyöllä eräistä merkittävistä oikeushyvistä. Työtaistelu ei saisi vakavasti vaarantaa sääntelyllä suojattavia oikeushyviä. Huolehtimisvelvollisuuden vastaisesti toimeenpantava työtaistelutoimenpide olisi kielletty, ellei työnantaja voisi välttää oikeushyvien vakavaa vaarantumista kohtuudella käytettävissään olevilla muilla keinoilla. Ehdotettavalla sääntelyllä turvattaisiin eräät perusoikeuksien tai yleisen edun kannalta merkittävät oikeushyvät työtaisteluiden aikana.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi myös työnantajan käytettävissä olevista oikeussuojakeinoista huolehtimisvelvollisuuden vastaisten työtaisteluiden kieltämiseksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön viimeistään 3.1.2025. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Tämä on muistio Poliisihallituksen lausunnosta. Tähän muistioon kirjattu Poliisihallituksen lausunto kopioidaan lausuntopalvelu.fi - palveluun sellaisenaan.

Poliisihallituksen lausunto

Yleiset huomiot

Poliisihallituksen tarvittavat huomiot tulevat esiin seuraavissa pykäläkohtaisissa huomioissa.

Pykälät ja säännöskohtaiset perustelut

1 § Lain tarkoitus ja soveltamisala

Poliisihallituksella ei ole tähän liittyen mitään erityistä lausuttavaa.

3 § Valtakunnansovittelijan tehtävät

Poliisihallituksella ei ole tähän liittyen mitään erityistä lausuttavaa.

8 c § Työtaisteluoikeus virkasuhteessa

Pykälässä säädettäisiin lain 7 §:n 2 momenttia, 8 a ja 8 b §:ää eli myötätuntotyötaisteluita ja poliittisia työtaisteluita koskevasta soveltamisalapoikkeuksesta virkasuhteessa. Pykälä sisältäisi myös informatiivisen viittauksen lain-säädäntöön, jossa säädetään työtaisteluoikeudesta virkasuhteessa. Pykälään lisättäisiin myös maininta siitä, että ehdotettavaa lain 8 d–8 g, 18 b ja 18 c §:ää sovellettaisiin myös virkasuhteessa.

Ehdotuksen mukaan nyt lausuttavana olevaa lakia ja virkaehtosopimuslakia sovelletaan virkasuhteessa rinnakkaisina. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan olisi tärkeää vielä miettiä, mitä mahdollisia ongelmatilanteita tai haasteita nyt lausuttavana olevan lain ja virkaehtosopimustlain rinnakkaisesta soveltamisesta voisi seurata ja/tai mitä se käytännössä merkitsee.

8 d § Työtaistelun aikana turvattavat oikeushyvät

Yleisesti todettakoon, että Poliisihallitus pitää tärkeänä, että suojelutyön alaiset tehtävät olisi määritelty lain tasolla mahdollisimman tarkkarajaisesti ja selkeästi. Koska poliisin tehtävänä on huolehtia muun muassa yleisestä järjestyksestä ja turvallisuudesta, saattaa käytännön operatiivisissa työtehtävissä olla vaikeaa erottaa suojelutyön alaista tehtävää lakonalaisista tehtävistä. Ehdotuksessa ei nyt näin ole, sillä ehdotuksessa on päädytty suojelutyön määritelmää kuvaavaan ratkaisuun, jossa suojataan oikeushyviä.

Edelleen todetaan, että valittu kuvausmalli ei poliisityön osalta rajoita suojelutyötä vain poliisivirkaisiin, mikä on hyvä asia. Esimerkiksi ehdotettu raja suojelutyön määrittämiseksi siten, ettei työtaistelu "vaaranna ihmisten henkeä, vakavasti vaaranna ihmisten terveyttä tai aiheuta ihmisille kärsimystä" kattaa poliisissa myös muiden välttämättömien poliisitoimen ammattilaisten kuin poliisivirkaisten työn ko. oikeushyvän suojelemiseksi.

Poliisi estää tehtävässään rikollista toimintaa ja puuttuu siihen. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan poliisitoiminnassa suojattaviin oikeushyviin tulisi kuulua ihmisten hengen ja terveyden lisäksi myös esimerkiksi erityissuojattavan omaisuuden suojaaminen (esim. kansallisomaisuus, sähköverkot, muut elintärkeät toiminnot jne.). Poliisihallitus huomauttaa, että ehdotetun

lain 8 d §:n 1 momentissa on kohdissa 2 - 8 määriteltyjen oikeushyvien (esimerkiksi ympäristön vaarantaminen, eläinten hyvinvoinnin vaarantaminen, valtion ylimmän päätöksenteon toimivuus tai tuotannon / palvelutoiminnan jatkumisen kannalta välttämätön aineellinen omaisuus) suojaaminen edellyttää usein myös yleistä järjestystä ja turvallisuutta ylläpitävältä viranomaiselta toimenpiteitä. Ko. kohdissa tarkoitettujen oikeushyvien suojaamiseksi ei Poliisihallituksen näkemyksen mukaan riitä siis suojelutyö vain esimerkiksi palvelujen tuottamiseen tarkoitetuissa laitoksissa tai niiden vartiointissa tai erilaisten laitosten käyttö- ja huoltohenkilöstön osalta, kuten hallituksen esityksen ko. pykälän momentin kohtien yksityiskohtaisista perusteista on helposti tulkittavissa.

Lisäksi Poliisihallitus huomauttaa, ettei oikeushyvien suojaamisen ulkopuolelle tule rajata rikosten ehkäisemistä ja selvittämistä. Rikosten selvittämisellä tarkoitetaan tässä selvittämisen välttämättömiä tehtäviä eli vähintään esitutkinnan esitoimia, välttämättömien pakkokeinojen käyttöä ja kiinniotettujen säilyttämistä. Rikosten selvittämisen tehtävät tulisi turvata ainakin henkeen ja terveyteen liittyvissä vakavissa tapauksissa.

Lopuksi Poliisihallituksen näkemyksen mukaan on tärkeää, että esityksessä listattuja oikeushyviä ja niiden kattavuutta arvioidaan vielä hyvin. On esimerkiksi epäselvää, kyettäisiinkö listatuilla oikeushyvillä turvaamaan poliisi-työ yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen esimerkiksi silloin, jos on kyse laajamittaisesta maahantulosta tai valtion painostamisesta maahantulijoita ohjaamalla taikka muusta yhteisöjen väkivaltaisesta liikehdinnästä tai yhteiskunnan rakenteita / yhteiskuntajärjestystä vaarantavasta toiminnasta.

8 e § Huolehtimisvelvollisuuden vastaisen työtaistelun väliaikainen kieltäminen

Poliisihallituksella ei ole tähän liittyen mitään erityistä lausuttavaa.

8 f § Huolehtimisvelvollisuuden vastaisen työtaistelun kieltäminen

Poliisihallituksella ei ole tähän liittyen mitään erityistä lausuttavaa.

8 g § Työnseisausta koskevasta ilmoituksesta poikkeaminen

Poliisihallituksella ei ole tähän liittyen mitään erityistä lausuttavaa.

18 a § Hyvitys lainvastaisesta myötätunto- ja poliittisesta työtaistelusta

Poliisihallituksella ei ole tähän liittyen mitään erityistä lausuttavaa.

18 b § Hyvitys ilmeisen perusteettomasta väliaikaista kieltoa koskevasta hakemuksesta

Poliisihallituksella ei ole tähän liittyen mitään erityistä lausuttavaa.

18 c § Hyvitys huolehtimisvelvollisuuden rikkomisesta

Poliisihallituksella ei ole tähän liittyen mitään erityistä lausuttavaa.

18 d § Hyvityksen rahamäärän tarkistaminen

Poliisihallituksella ei ole tähän liittyen mitään erityistä lausuttavaa.

Näkemys siitä, onko työmarkkinoilla kohdattu ongelmia suojelutyöhön liittyen

Poliisihallituksella ei ole tähän näkemyksiä.

Näkemys siitä, onko hätätyötä koskevaa sääntelyä tarpeen muuttaa ottaen huomioon lakiehdotukset ja jos on, millä tavalla?

Poliisihallituksen näkemyksen mukaan on tärkeää, että hätätyötä voidaan teettää laissa sille säädettyjen edellytysten täyttyessä myös työtaistelun aikana. Poliisihallituksella ei ole erityisiä tarpeita hätätyön sääntelyn muuttamiseksi tässä yhteydessä.

Hallintojohtaja

Kati Korpi

Neuvottelupäällikkö

Minna Gråsten

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 03.01.2025 klo 10:05. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaimosta.

Jakelu

Lausuntopalvelu.fi

Tiedoksi

Poliisihallitus, Esikunta
Poliisihallitus, Hallintoyksikkö
Poliisihallitus, Poliisitoimintayksikkö
Poliisilakimies Visa Weckström